

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ И ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

„Национални план за адаптацију“
(Нацрт) и
„Промена климе: шта то значи за
пољопривреду у Србији“ (Нацрт)

Ана Репец
Одсек за климатске промене

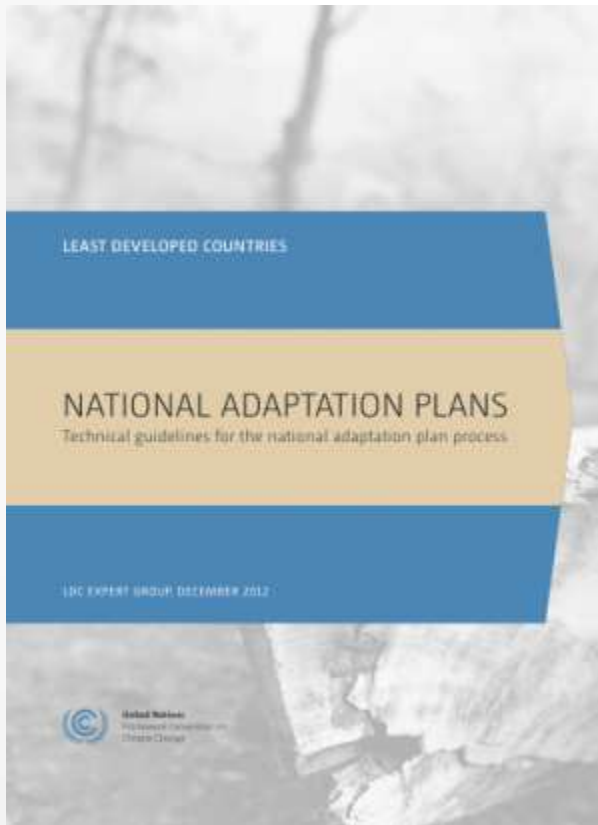
Национални план за адаптацију (НАП)

... је континуиран и флексибилан процес који омогућава државама чланицама UNFCCC спровођење свеобухватних (средњорочних и дугорочних) мера адаптације на измењене климатске услове.

Циљеви:

- Смањење осетљивости на утицаје климатских промена изградњом адаптивних капацитета
- Интеграција адаптације на измењене климатске услове у релевантне постојеће и нове политике, активности и прописе, посебно стратегије и развојне планове, на свим нивоима и у свим секторима

Национални план за адаптацију (НАП)

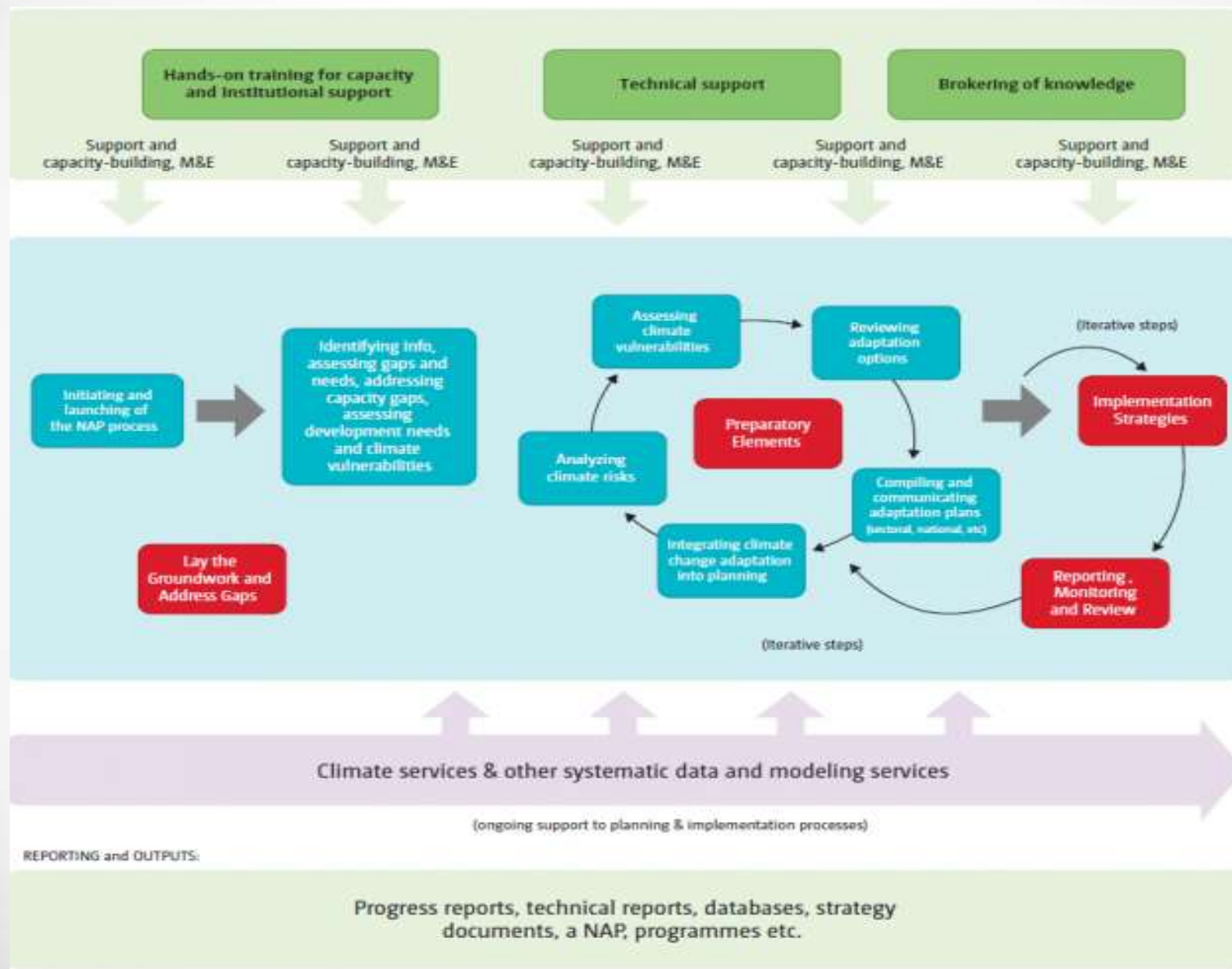

- COP 17 (2011) – установљен НАП процес за све земље у развоју
- COP 18 (2012) – UNFCCC Експертска група развила је сет НАП техничких упутстава

„Одлука из Дурбана“:

- Својствено свакој држави: свака држава чланица развија НАП процес у складу са сопственим потребама. Нема униформности.
- Континуитет: средњорочно и дугорочно планирање је текући процес, а не једнократна активност.

Национални план за адаптацију (НАП)

Улагањем 1 еура у превенцију од поплава, избегава се плаћање санирања штета у износу од 6 еура (ЕУ стратегија адаптације на измењене климатске услове, 2013.г.)

Екстремни климатски услови (2000-2015)

- Од 2000. г. Србија се суочила са неколико значајних епизода екстремних климатских и временских епизода које су проузроковале значајне материјалне и финансијске губитке, као и губитке људских живота. Два најупечатљивија догађаја су суша у 2012. г. и поплаве у 2014. години. Поплаве у 2014. г. су свакако најзначајнији догађај изазван екстремним падавинама.
- Суша из 2012. била је посебно јака, и допринела је смањењу приноса појединих усева и до 50%.
- **Укупна сума материјалних штета изазваних екстремним климатским и временским условима, од 2000. године, прелази 5 милијарди евра**, а више од 70% губитака су повезани са сушом и високим температурама. Други главни узрок значајних губитака биле су поплаве.
- У односу на штете од 2000. г. **сва уложена средства за адаптацију су значајно мања, око 68 милиона евра**, што јасно указује на неопходност хитног спровођења мера адаптације, као једног од облика превенције.

НАП Р. Србије – општи циљеви и задаци

- Синтезна анализа будућих ризика и рањивости у проритетним секторима (водни ресурси, пољопривреда, шумарство и биодиверзитет), у односу на сценарија будуће климе, приказаних у Првом и Другом националном извјештају Р. Србије према *UNFCCC*.
- Процена губитка и штета као последице досадшњих ефекта климатских промена
- Предлог приоритетних мера адаптације уз одговарајуће анализе успешности њихове имплементације у будућности. Мере адаптације биће анализирани неким од следећих метода предложених, *cost-benefit, cost-effectiveness, ...*
- Потенцијална потребна финансијска средства и временски оквир за имплементацију, регионалне специфичности и друга питања од значаја за ефикасно спровођење самих мера адаптације.
- Обезбеђивање информација о напретку процеса НПА, итд.

НАП Р. Србије – ВОДНИ РЕСУРСИ

- Повећање ефикасности система водоснабдевања
 - Процент домаћинства покривених јавним водоснабдевањем у Србији у просеку износи 80%, али постоје значајне регионалне разлике.
 - За јавно водоснабдевање захвата се око 680 милиона м³ воде, и то око 70% из подземних вода и око 30% директно из водотокова или акумулација. Од захваћене воде испоручи се у просеку око две трећине, док су остало губици.
 - Очекује се смањене количине вода током летњег периода у коме су потребе за водом највеће. Смањене количине вода би биле праћене и погоршаним квалитетом вода, што би заједно са високим температурама погоршало санитарно-хигијенске услове код локалних система

- Заштита од штетног дејства вода
 - Израда планова заштите од поплава за одабране пилот области
 - Редовно одржавање и реконструкција инфраструктуре за заштиту од поплава и дренажних система;
 - Повећање капацитета на нивоу слива планирањем на нивоу касета и изградњом ретензија у подручјима са ризиком од поплава;
 - Интегрални приступ и хармонизоване активности надлежних институција и организација на локалном, регионалном и националном нивоу

НАП Р. Србије – ПОЉОПРИВРЕДА

- Развој нових водопривредних објеката
 - Према попису пољопривреде (2012) укупно се наводњава 3% (99804 ha)
 - 61% корисника је навело да је главни извор воде за наводњавање подземна вода;
 - Пораст наводњаваних површина је скроман. за три године изграђено је система за наводњавање на укупно 1162 хектара за 1022 корисника.
 - Развој наводњавања до 10 % обрадивих површина у Србији до краја века био више него задовољавајући.
 - Земље Европе које су по климатским карактеристикама сушније од Србије (Италија, Шпанија, Грчка) заливају око 20 % од укупно расположивог пољопривредног земљишта.
- Адаптација технологије гајења усева и засада (прилагођавање агротехничких мера)
- Употреба краткорочне, месечне и сезонске прогнозе времена у агрометеорологији

НАП Р. Србије – ШУМАРСТВО

- Подизање нових шума (посебно заштитне шуме - ветрозаштитни појасеви и шуме које спречавају ерозију земљишта и појаву бујица), а које истовремено врше и друге општекорисне функције.
 - Република Србија је увећала површину под шумама за 6000 ha, односно само 0,001%.
 - У 2/3 округа у нашој земљи бележи смањење шумског покривача, укључујући и све округе у АП Војводини. Један од главних узрока је и повећан број санитарних сеча настао услед интезивираног сушења. Сушење шума се доводи у везу са појавом екстремних догађаја, пре свега екстремних суша (2000., 2003., 2007., 2011. и 2012.), као и ветролома, ледолома, пожара и напада штеточина и болести.

- Изградња нових шумских путева у циљу боље превенције настанка и ширења пожара и унапређења газдовања шумама уопште.

- Конверзија изданачких шума

НАП Р. Србије – БИОДИВЕРЗИТЕТ

- Планирано проширење подручја под заштитом са постојећих 6,38% територије Србије, на 12% до 2020.
- Израда студије заштите је потпуно финансирана из буџетских средстава. Процена је да израда једне студије заштите на годишњем нивоу кошта око 30.000 ЕУР. За израду је потребно оптимално две године праћења стања на терену. Према Средњорочном програму заштите природних добара за период 2011-2020. године (Завод за заштиту природе Србије, 2011) планирано је да се изради 165 студија заштите. За период до 2020. године биће потребно око 7.680.000 ЕУР да се план реализује.
- Пројектно финансирање из донација
- Развој функционалне еколошке мреже
- Заштита и унапређење шумских екосистема
- Заштита и унапређење водених екосистема

„Промена климе: шта то
значи за пољопривреду у
Србији“ (Нацрт)
...

Коме је намењен?

- Извештај намењен саветодавним службама, запосленима у сектору пољопривреде, пољ. произвођачима и најширој заинтересованој јавности, припремљен од стране експертског тима ангажованог за потребе израде SNC.
- Основни циљ извештаја, пре свега, је идентификација могућих проблема и анализа опција решавања истих, како би се помогла правовремена и адекватна реакција и осигурала конкурента будућност ове привредне гране.
- Предложено више од 40 мера адаптације

- Пољопривредна производња чини 11,4% бруто домаћег производа Р. Србије
- Укупна штета услед поплава 2014. године процењена је на преко милијарду ипо евра, од чега је штета у сектору пољопривреде **око 120 милиона еура.**
- Суша 2012. године је за последицу имала смањење приноса појединих култура за око 50%, што је довело до укупних губитака у пољопривреди од **око 2 милијарде долара.**

Налази и закључци...

- На територији Р. Србије може се очекивати пораст температуре од 0,5 до 1,5°C до 2030. године. Током последњих деценија 21. века пораст температуре износиће 4,0 до 4,3°C уколико не дође до смањења количине емитовања ГХГ. У погледу падавина, могуће је очекивати повећање од 3-10% до 2030. године, док за период од 2050. године до краја века постоји могућност смањења и то 10-19%.
- Климатске промене ће највише погодити принос кукуруза. Уколико се не примене мере адаптације, до 2030. године се очекује смањење производње од 58%.
- Потенцијално смањење приноса пшенице износиће до 16%, а очекује се и смањење производње шећера по хектару шећерне репе, као и смањење приноса соје и винове лозе.
- Повећање температура продужиће период вегетације и померити почетак сезоне раста унапред (у просеку између 20 и 30 дана до 2100. године), што ће утицати на временски распоред пољопривредних радова.

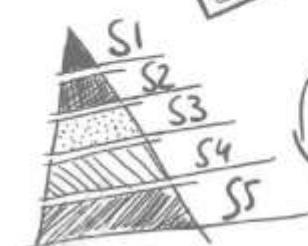
Налази и закључци...

- Очекиване су и бројне промене у погледу појава обољења и штеточина.
- Дугорочни ефекти екстремних временских догађаја могу довести до смањења приносног потенцијала појединих врста земљишта и оштетити њихове функције. Нарочито треба имати на уму ерозију услед обилних падавина и стварања голети.
- Благовремене мере прилагођавања, међутим, од којих је најважнија повећање капацитета за наводњавање, могу за одређене културе довести и до повећања приноса, као и две годишње жетве (до 2100.)

QZPRF

?!

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

За све информације...

Министарство пољопривреде и заштите животне средине

Одсек за климатске промене

Омладинских бригада 1

11070 Н. Београд

www.klimatskepromene.rs

Контакт:

danijela.bozanic@eko.minpolj.gov.rs

sandra.lazic@eko.minpolj.gov.rs

ana.repac@eko.minpolj.gov.rs

dragana.radulovic@eko.minpolj.gov.rs